

Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy

Státní závěrečná zkouška (magisterská) Judaistika – Rabínská literatura, židovská mystika a židovská filozofie

Tematické okruhy:

Rabínská literatura

1. Charakter zjevení Tóry na Sinaji a jeho obsah na základě pramenů tradičního judaismu
2. Obsah Zjevení Tóry ze Sinaje podle rabínské tradice
3. Definice halachy a její členění podle: způsobu tradování (še-bi-chtav – še-be-al pe), podle obsahu (isura – mamona), podle statusu a autority (de-orajta – de-rabanan)
4. Historické, literární a právní prameny halachy. Základní principy rabínské hermeneutiky
5. Období gaónů, představitelé, základní díla
6. Kairuánské a španělské centrum rabínské literatury
7. Francouzsko-německé a východoevropské centrum rabínské literatury

Literatura:

POVINNÁ:

DOHMEN, Ch., STEMBERGER, G. *Hermeneutika židovské bible a Starého zákona*. Praha, 2007.

CHOURAQUI, A. *Dějiny judaismu*. Praha, 1995.

JOHNSON, P. *Dějiny židovského národa*. Praha, 1995.

NOSEK, B. *Rabínská literatura*. Elektronická verze (dostupná v knihovně HTF).

PĚKNÝ, T. *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. Praha, 1993.

SLÁMA, T. *Tanu rabanan. Antologie rabínské literatury*. Praha, 2010.

STEMBERGER, G. *Klasické židovství. Kultura a historie rabínské doby*. Praha, 2011.

STEMBERGER, G. *Talmud a midraš. Úvod do rabínské literatury*. Praha, 1999.

DOPORUČENÁ:

An Introduction to the History and Sources of Jewish Law. Oxford, 2002.

BRODY, R. *The Geonim of Babylonia and the Shaping of Medieval Jewish Culture*. Yale, 1998.

COHEN, A. *Talmud pro každého*. Praha, 2006.

DAVIS, J. M. *Jom Tov Lipmann Heller: (1578-1654). Portrét rabína*. Praha, 2011.

Encyclopaedia Judaica (Berlin) – příslušná hesla.

Encyclopaedia Judaica (Jerusalem) – příslušná hesla.

NEUSNER, J. *Halakhic Hermeneutics*. 2003.

PORTON, G. G. *Understanding Rabbinic Midrash. Text and Commentary*. Hoboken, 1985.

STEMBERGER, G. *Der Talmud. Einführung. Texte. Erläuterungen*. München, 1994.

STEMBERGER, G. *Midrasch: Vom Umgang der Rabbinen mit der Bibel. Einführung. Texte. Erläuterungen*.

The Talmud. The Steinsaltz Edition. A Reference Guide. 1989.

URBACH E. E. *The Sages. Their Concepts and Beliefs*. 2006.

Židovská mystika

1. **Kořeny židovské mystiky, hechalotická literatura, Ma'ase Merkava, Ma'ase Berešit, Šiur Koma, sefer Jecira, Chasidej Aškenaz a jejich vliv na rozvoj dalších stádií židovské mystiky, kabala v Jižní Francii, sefer Bahir, geronské kabalistické centrum**
2. **Avraham Abulafia (osobnost, život a dílo, jakož i vliv na židovskou mystiku)**
3. **Sefer Zohar (problematika vzniku a autorství, hlavní rysy a myšlenky)**
4. **Safedské mystické centrum, Moše Cordovero a Jicchak Luria, luriánská kabala, sabatiánská hereze a její kořeny**
5. **Východoevropský chasidismus jako fenomén navazující na starší formy židovské mystiky, Jisra'el ben Eli'ezer a jeho nástupci (včetně nejvýznamnějších chasidských proudů a dynastií)**
6. **Kosmogonie a kosmologie z pohledu židovské mystiky, úloha člověka, lidská duše z pohledu židovské mystiky**

7. **Základní charakteristika židovské mystiky (theosoficko-theurgický a extatický proud), srovnání židovské mystiky s křesťanskou a islámskou mystikou, židovská mystika a vliv sufismu, problematika křesťanské kabaly**

Literatura:

POVINNÁ:

- IDEL, M. *Kabala: Nové pohledy*. Praha, 2004.
- SADEK, V. *Židovská mystika*. Praha, 2003.
- SCHOLEM, G. *Kabala a její symbolika*. Praha, 1999.
- SCHOLEM, G. *Major Trends In Jewish Mysticism*. New York, 1995.
- SCHOLEM, G. *O mystické podobě Božství*. Praha, 2011.
- SCHOLEM, G. *Počátky kabaly*. Praha, 2009.

DOPORUČENÁ:

- IDEL, M. *Messianic Mystics*. Yale, 2000.
- KAPLAN, A. *Meditace a kabala*. Praha, 1999.
- SCHOLEM, G. *Sabbatai Sevi: The Mystical Messiah*. Princeton, 1975.

Židovská filozofie

1. **Židovská náboženská filozofie v době helénismu: Filón Alexandrijský**
(JEŽEK, V. *Filón Alexandrijský: jeho teologie, exegeze a vliv na pozdější autory*. Prešov, 2004; WILLIAMSON, R. *Jews in the Hellenistic World: Philo*. Cambridge, 1989, s. 103-134.)
2. **Kalám v židovském myšlení: Saadja Gaon**
(SIRAT, C. *A History of Jewish Philosophy in the Middle Ages*. Cambridge, 1996, s. 20-37; SCHWEID, E. *The Classic Jewish Philosophers: from Saadia through the Renaissance*. Leiden a Boston, s. 4-37.)
3. **Novoplatonismus v židovském myšlení: Šlomo ibn Gabirol**
(SCHWEID, E. *The Classic Jewish Philosophers: from Saadia through the Renaissance*. Leiden a Boston, s. 68-86.)
4. **Jehuda ha-Levi: „protifilozofický“ filozof**

(SIRAT, C. *A History of Jewish Philosophy in the Middle Ages*. Cambridge, 1996, s. 113-131; SCHWEID, E. *The Classic Jewish Philosophers: from Saadia through the Renaissance*. Leiden a Boston, s. 95-146.)

5. **Aristotelismus v židovském myšlení: Maimonides**

(SIRAT, C. *A History of Jewish Philosophy in the Middle Ages*. Cambridge, 1996, s. 157-203; FOX, M. *Interpreting Maimonides: Studies in Methodology, Metaphysics, and Moral Philosophy*. Chicago a London, 1990, s. 93-123; BIERNOT, D. Přirozený zákon: srovnání římsko-katolické a židovské perspektivy. *Studia Theologica* 13 (2011), s. 173-187.)

6. **Židovské myšlení na sklonku středověku: Chasdaj Crescas**

(SIRAT, C. *A History of Jewish Philosophy in the Middle Ages*. Cambridge, 1996, s. 345-372; KELLNER, M. *Dogma in Medieval Jewish Thought: From Maimonides to Abravanel*. Portland, 2004, s. 108-134.)

7. **Mezi filozofií a mystikou: Jehuda Löw ben Becalel**

(SADEK, V. *Židovská mystika v Praze*. Praha, 1992, s. 60-70; SHERWIN, B. L. *Mystical Theology and Social Dissent: The Life and Works of Judah Loew of Prague*. Portland, 2006.)

V Praze dne 29. 9. 2017